

Тазкия дарслари (122-дарс). Ёлғоннинг зарарлари

ТАЗКИЯ *дарслари* 122-дарс

Тазкия дарслари Шайх Муҳаммад Содик Муҳаммад Юсуф роҳимаҳуллоҳнинг
“Тасаввүф ҳақида тасаввур” ва “Рұҳий тарбия-1-2-3” китoblari асосида бериб борилади.
Мавзуларнинг тўлиқ матни билан танишиш учун китобнинг ўзига мурожаат этиш тавсия этилади.

 ISLOM.UZ

13:00 / 06.02.2021 4002

1. Ёлғон ўз эгасини парчалайди.
2. Ёлғон ўз эгасини дўзахга олиб боради.
3. Ёлғон узоқни яқин, яқинни узоқ қиласидиган саробдир.
4. Ёлғон муруват, жамол ва чиройни кетказади.
5. Ёлғон ақл ўғрисидир.
6. Ёлғончи хору зор бўлади.
7. Ёлғон дину дунёни бузади.
8. Ёлғон пасткашлик аломатидир.

Исломда ёлғон ҳаром ва катта гуноҳ ҳисобланса ҳам, ундан каттароқ зарарни қайтариш учун уч ҳолатда истисно тариқасида ёлғон ишлатишга рухсат берилган.

1. Одамлар орасини ислоҳ қилиш.

Мусулмонларнинг бир-бирлари билан урушиб юришлари жуда ҳам ёмон иш. Бу ёмон иш оқибатида инсонларнинг ва жамиятларнинг ораси

бузилади.

Кишиларнинг бир-бирлари билан хусуматлашишлари, урушишлари барча бало-офатларнинг бошидир.

Шунинг учун бу ҳолат пайдо бўлиши билан қандай қилиб бўлса ҳам уни бартараф қилишга ўтиш зарур. Бу йўлда ҳатто ёлғон гапирилишига ҳам рухсат берилади.

Одамларнинг орасини ислоҳ қилиш учун ёлғон гапирган одам фақатгина яхшилик учун ёлғон гапиради.

2. Урушда ғалаба қилиш учун.

Душман билан бўлаётган қуролли қарама-қаршилик ҳаёт-мамот жанги бўлади. Бу жангда душман қўлидан келган барча ишларни, жумладан, ёлғонни ҳам ишга солади. Агар аскар енгилса, барча уммат ва миллат душман асорати остида қолади.

Шунинг учун ҳам қўпчилик манфаати йўлида душманни доғда қолдириш учун ёлғон гапиришга рухсат берилган.

3. Оиланинг аҳиллигини сақлаб қолиш учун.

Ҳар бир жамиятда оиланинг аҳиллиги алоҳида аҳамият касб этади. Аҳил оиласда ўсан болалар салоҳиятли фуқаро бўлиб ўсадилар. Ота-онанинг жанжаллари садоси остида ўсан болалар эса салоҳиятли фуқаро бўлишлари қийин.

Шунинг учун ҳам эр-хотин орасидаги ўзаро аҳиллик жуда ҳам муҳимдир. Ана ўша аҳилликни сақлаб қолиш мақсадида эр-хотинга бир-бирларига яхшилик маъносида ёлғон гап айтишларига рухсат берилган.

Ушбу истисно тариқасида рухсат берилган уч ҳолатдан бошқа ҳолларда ёлғон гапириш мутлақо мумкин эмас.

لَوْلَا تَأْرِجَ أَهْمَلَنْ مَتَنَّا كَوْ ، آنَعْ هُلَلَا يَصَرَّهْ بَقْعَتْنَبِ مُوْثُلَكَمْ آنَعْ
هُلَلَوْسَرْ تَعْمَسَ آهْنَا ، مَلَسَوْهْ يَلَعْ هُلَلَا يَلَصَّيَنَلَانْعَيَابِ يَتَلَلَلا
نَيَبُ حَلْصُي يَذَلَّا بُذَكَلَاسْيَلَ « بُلُوقَيَ وُهَوَ مَلَسَوْهْ يَلَعْ هُلَلَا يَلَصَّ
غَيَشِ يَفُ صَحَرُي عَمْسَأَمَلَوْ بَلَاقَ . » آرْيَخِ يَمْنَيِ وَأَرْيَخُ لُوقَيَوْسَآنَلَا
سَآنَلَانْيَبُ حَلَلَصِإَلَأَوْ بُرَحَلَا بِثَالَثِ يَفُ إَلَإِ بَذَكُسَآنَلَأُلُوقَيِ آمَمَ
دُوَادِ يَبَأَ طَافَلَوْ بَعْبَرَأَلَأَهَاوَرَ . آهْجَوَرَهَأَرْمَلَأُثَيَدَحَوْهَتَأَرْمَلَجَرَلَأُثَيَدَحَوْ
نَمِغَيَشِ يَفُ صَحَرُي مَلَسَوْهْ يَلَعْ هُلَلَا يَلَصَّهُلَلَانْلُوسَرْ تَعْمَسَ آمَ

نْيَبُ حُلْصُنْيُ لُجَّرلا ، أَبِذَاكُ هُدْعَأَ آلَ « لُوقَيَ نَاكَ ؛ ثَالَثَ يِفَ لَلِ بَذَكْلَا
يِفُ لُوقَيَ لُجَّرلا وَ حَآلَصِ إِلَّا لَوَقْلَأُ لُوقَيَ سَانَلَا
أَهْجَوَرُ شَدْحُتُ هَارَمْلَأُ وَ تَأْرِمَا شَدْحُيَ لُجَّرلا وَ بَرَحَلَا .

Умму Кулсум бинти Уқба розияллоху анҳодан ривоят қилинади. Бу аёл Набий соллаллоху алайҳи васалламга байъат қилган биринчи муҳожиралардан бўлган эди:

«У киши Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васалламнинг «Одамлар орасини ислоҳ қилган каззоб эмас, хайрни айтади ва хайрни етказади», деганларини эшитган экан.

У киши айтади:

«Мен у зотнинг одамлар «ёлғон» дейдиган нарсадан бирор нарсага рухсат берганларини эшитмаганман. Илло, уч нарсада: урушда, одамлар орасини ислоҳ қилишда ва эрнинг ўз хотининг ўз эрига гапиришида рухсат берганлар».

Тўртовлари ривоят қилишган.

Абу Довуднинг лафзида:

«Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васалламнинг ёлғондан бирор нарсага рухсат берганларини эшитмаганман. Илло уч тоифани «Ёлғончи ҳисобламайман» дер эдилар: одамлар орасини ислоҳ қилган одамни. У бир гапни айтса, унда ислоҳдан бошқани ирода қилмайди; урушда (ҳийла билан) сўзлаган кишини; (мехр-муҳаббатни кучайтириш учун) ўз хотинига сўз айтган эрни ҳамда ўз эрига сўз айтган хотинни», дейилган.

Гапни буриб гапириш, яъни киши оғир ҳолга тушиб қолганида сиртидан бошқа, ичидан бошқа маъно берадиган гапни айтиб, очиқ-ойдин ёлғон гапирмай, қутулиб кетишга рухсат бор.

مَلَسَ وَ هَيَلَعُ لَلَّا هَلَصَ يَبَنَلَلَانَعُ هَنَعُ لَلَّا يَمَنَرَنَيَصْحَنْبَ نَأْرَمَعْ نَعْ
يَقَهْيَبَلَأَوْيَدَعْ نَبَأْ مَأْوَرَ بَذَكَلَلَانَعَ هَوَدَمَلَصَيَرَاعَمَلَأَ يَفَنَإَلَاقَ :

Имрон ибн Ҳусойн розияллоху анҳудан ривоят қилинади:

«Набий соллаллоҳу алайҳи васаллам:

«Албатта, ғапни буриб ғапиришда ёлғондан қочиш имкони бордир», дедилар».

Ибн Адий ва Байҳақий ривоят қилишган.

Ислом оламида Қуръони Каримни махлук дейиш фитнаси чиққанида, халифа ҳаммани бу ғапни айтишга мажбур қилишга ўтган.

Навбат имом Шофеъийга келганды у киши: «Албатта, мана булар махлукдирлар», деб түрт бармоқларини күрсатғанлар.

Тафтишчилар ўзларича, түрт илоҳий китобни: Забур, Таврот, Инжил ва Қуръонни махлук деб айтди, деб тушунғанлар. Имом Шофеъий бўлсалар түрт бармоқни ирова қилғанлар.

Ўзининг золимлиги билан донг тараттган Ҳажжож саҳобаларнинг бирларидан: «Мен ҳақимда нима дейсан?» деб сўраган. Шунда у киши: «Сен қоситсан», деган.

Араб тилида «қосит» сўзининг икки қарама-қарши маъноси бор. Бу сўз ҳам одил, ҳам жабр қилувчи маъноларини билдиради.

Мазкур саҳобий розияллоҳу анҳу Ҳажжожга: «Сен қоситсан», деганида ўша ерда турғанлар унга: «Сени мадҳ этди», дейишган. Аммо Ҳажжожнинг ўзи: «Йўқ, у мени жабр қилувчи демоқда», деган.

«Руҳий тарбия» китобидан